

3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г.Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
4. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Просвіта, 2000. – 368 с.

УДК 378+37.01(477)

КЕЙС-МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ В НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Марцинюк В.Г., ст. викладач

Хмельницький національний університет

У статті викладено основні положення організації навчальної діяльності студентів у контексті використання кейс-технології навчання студентів-менеджерів іноземній мові. Стаття може використовуватися під час створення особистих методик у процесі навчання майбутніх менеджерів іноземним мовам.

Ключові слова: кейс-технологія, міжпредметні зв'язки, бізнес-освіта, менеджмент.

Марцинюк В.Г. КЕЙС-МЕТОДИКА ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ В ОБУЧЕНИИ БУДУЩИХ МЕНЕДЖЕРОВ / Хмельницкий национальный университет, Украина.

В статье рассматриваются основные положения организации учебной работы студентов в контексте использования кейс-технологии обучения студентов-менеджеров иностранному языку. Статья может использоваться педагогами для создания частных методик обучения иностранным языкам будущих менеджеров.

Ключевые слова: кейс-технология, межпредметные связи, бизнес-образование, менеджмент.

Martsyniuk V.H. CASE-STUDY OF A FOREIGN LANGUAGE AS THE MEANS OF FORMING INDEPENDENCY IN THE PROCESS OF THE FUTURE MANAGERS' EDUCATION / Khmelnytskyi national University, Ukraine.

This article deals both with the main aspects of students' educational work organization and with main aspects of case study. It proposes general methodical instructions on combining students' educational work with the case study. The article can be used in creating particular methodic instructions in foreign languages study for future managers.

Key words: case study, intersubjects relations, management, business education.

Сучасний розвиток системи вищої освіти вимагає від відповідних закладів докорінної зміни навчальних планів. Приєднання України до Болонської конвенції обумовлює перехід вищої школи від теоретико-практичних до практично-теоретичних аспектів підготовки майбутніх фахівців. Вимоги суспільства щодо вміння молодих спеціалістів оперативно приймати рішення, орієнтуватися в будь-яких ситуаціях, діяти нестандартно і активно зумовлюють переорієнтацію освіти від загальної до більш фахової. Актуальність застосування новітніх методів та технологій навчання студентів, майбутніх менеджерів, полягає ще й у тому, що з'являється багато нових предметів, в основному фахових.

Серед сучасних українських розробок методик підготовки майбутніх менеджерів одне з чільних місць займає впровадження кейс-технології. Існує багато різноманітних думок щодо доцільності впровадження кейс-технології у навчальний процес української вищої освіти. Деякі науковці заперечують таку доцільність, мотивуючи це тим, що студент не здатний працювати, застосовуючи декілька видів навчальної діяльності одночасно чи працюючи одночасно з цілим пакетом навчальних матеріалів. Інші стверджують, що такий вид навчання мотивує навчальну діяльність студентів, формує в них позитивний інтерес до навчання. Думки розділилися. Тому ми і поставили за мету обґрунтувати доцільність впровадження кейс-методів у навчання українських менеджерів на основі аналогічного досвіду американських педагогів та дослідників. Основні завдання статті: розкриття сутності кейс-технології; і розроблення основних положень впровадження кейс-технології в процес навчально-пізнавальної діяльності при підготовці майбутніх менеджерів з гуманітарних дисциплін, зокрема іноземної мови, як засобу формування професійної компетентності названих вище суб'єктів навчального процесу.

Поняття “кейс-технологія” прийшло в нашу педагогіку з американської. Кейс (від англ. case – скринька, футляр, сумка) означає “всебічне активне вивчення матеріалу, як під керівництвом викладача, так і в

групі, з метою отримання якомога більше відомостей з проблеми, що вивчається, для аналізу і прийняття оптимального рішення практичної ситуації” [1]. Слід зазначити, що ні в українській, ні в західній педагогіці не існує чіткого визначення кейс-технології, хоча сама модель розроблена досить добре. В американській педагогіці виділяють два види кейс-завдань: “малий кейс” (завдання скомпоновані на одній сторінці, що містять опис ситуації з мінімумом квалітативної та квантитативної інформації по проблемі) і “загальний кейс” (завдання, що містять розширену і детальну інформацію). Деякі вчені відносять до кейс-завдань ще й такий вид роботи, як джигсо (від англ. jigsaw – головоломка). Це завдання, яке містить заплутану інформацію про проблему дослідження і яку студенти повинні вирішити, ґрунтуючись на попередній базі даних, власному досвіді та практичній інтуїції [2].

Кейс-технологія розробляється протягом щонайменше двох століть. Хоча джигсо почали впроваджуватися ще з 1762 року англійським художником Джоном Спілсбері для вивчення географії та графіки. Зараз джигсо застосовується й при вивченні іноземних мов, зокрема англійської. Свій внесок у розвиток кейс навчання зробили західні вчені: Дж.Ерскін, М.Ліндерс, П.Хатчінгс, Р.Льюїс, Р.Меррі, Дж.Рейнолдс, М.Стенфорд та багато інших. Серед вітчизняних педагогів цієї проблеми торкалися свого часу М.Сметанський, В.Галузяк, В.Король, Н.Самородова та деякі інші.

Усі вчені стверджують, що будь-яке кейс-завдання повинно розвивати творчі здібності студентів, бути професійно спрямованим, мати наукове обґрунтування та зв'язки з іншими предметами, які вивчає студент. Кейс-методи, при правильному їх застосуванні, тісно переплітаються з проблемним навчанням, навчанням у малих групах, самостійною роботою студентів [3].

Першим етапом впровадження кейс-методів є виділення умовних типологічних груп студентів згідно з їхніми навичками самостійного навчання. При подальшій роботі це дасть змогу готувати для кожної такої групи завдання відповідної складності. Як, правило, прийнято поділяти студентів на три умовні типологічні групи: “сильну” (студенти зі сформованими та розвиненими вміннями та навичками самостійного навчання), “середню” (студенти зі сформованими, але нерозвиненими вміннями та навичками вчитися самостійно) і “слабку” (студенти, в яких такі вміння та навички не сформовані). Для першої групи ми готуємо завдання творчо-винахідницького характеру, для другої – частково-пошукового характеру і для третьої – репродуктивно-ознайомчого характеру. Цим ми проводимо індивідуалізацію навчання, орієнтуємо освітній процес на конкретну особистість, з її індивідуальними вміннями та навичками. Другий етап поєднання кейс-методів та самостійної роботи студентів – це визначення цілей впровадження такого виду роботи в навчально-виховний процес. На цьому етапі кожен викладач визначає, якої мети він планує досягти в результаті роботи. Загальною метою є здобуття нових знань, вироблення нових вмінь та навичок практичного характеру при опрацюванні тієї чи іншої теми чи розділу. Наступним етапом стає підготовка матеріально-технічного та методично-інформативного забезпечення навчальної діяльності студентів. Для останніх повинні бути створенні відповідні робочі місця, розроблені методичні вказівки та керівництва по виконанню кейс-завдань. Потім розробляється графік та форми системи контролю за самостійною навчальною діяльністю студентів, планується організація та характер консультацій.

Безпосередньо кейс-завдання для навчально-пізнавальної діяльності майбутніх економістів з англійської мови можуть бути теоретичного (положення граматики мови), теоретико-практичного (вивчення мовних аспектів та застосування їх на практиці), суто практичного (вирішення певних практичних мовних ситуацій) та міжпредметного характеру (поєднання вивчення іноземної мови з фаховою підготовкою майбутніх спеціалістів). Зараз застосовуються всі, крім першого, через те, що ніяка теорія не може бути відірвана від практики, інакше це будуть знання, що “зависли в повітрі”. Кейс-завдання повинні бути розраховані на ретельне вивчення та опрацювання їх окремим студентом, потім співставлення результатів у малій групі (6-8 студентів) і остаточного “пленарного” обговорення у великій групі (академічна група чи потік спеціальності). Як бачимо, основна робота відбувається індивідуально, звідси – самостійно. Тому важливим є те, щоби студент, працюючи самостійно, спромігся досягти найбільш наближеного до правильного результату. Для цього необхідно, крім відвідування консультацій та лекцій викладача, постійно підвищувати теоретично-практичний рівень шляхом опрацювання основної та додаткової літератури, здійснювати постійний пошук в мережі Інтернет, співставляючи знання, здобуті в друкованих джерелах, з новітніми знаннями всесвітньої інформаційної мережі. За словами Р.Меррі, при використанні кейс-методу студент фокусує свою навчальну діяльність на спільному чи індивідуальному пошуку рішення поставленого завдання, а не тому, щоби сприйняти і відтворити уже готові і передані викладачем знання [4].

Для поєднання кейс-методу та самостійної роботи студентів необхідно лише надати останнім можливість для індивідуальної творчості, не обмежуючи їх рамками програмного матеріалу. Викладачеві потрібно лише скеровувати діяльність студентів у потрібному напрямку, вчасно виправляти помилки, застерігати від скоєння хибних кроків у дослідженнях та своєчасно, не затягуючи, здійснювати контроль та оцінювання результатів студентської роботи.

Щоби досягти позитивних результатів у навчально-виховному процесі та активізувати студентську діяльність, завдання повинні містити реальні чи наближені до реальності професійні завдання, пов'язані з іноземною мовою. Наприклад, студентам 4-го курсу ми пропонуємо наступні кейс-завдання: “Ви працюєте консультантом з міжнародних зв'язків на фірмі, що займається виробництвом агрегатів до сільськогосподарської техніки. На Вашу фірму прийшов факс від американської корпорації, яка б хотіла придбати деяку продукцію Вашої фірми (вказуються конкретні види продукції). Директор поставив перед Вами завдання підготувати факс-відповідь з прайсами, умовами співпраці, використовуючи дані Інкотерму. На виконання завдання Вам відводиться...(вказується час на виконання завдання)”; або “На фірму, яка займається експортно-імпортними торгівельними операціями приїжджають представники з... (вказується назва корпорації, фірми). Вас запрошено здійснювати переклад при зустрічі делегації. Ваше завдання підготувати 15-20-хвилинне повідомлення про експортно-імпортну законодавчу ситуацію в Україні англійською та 15-20-хвилинне повідомлення про закони з імпорту-експорту... (назва країни, представники якої входять в іноземну делегацію). Повідомлення повинно бути готовим для узгодження представниками сторін, що зустрічаються протягом... (вказати час на підготовку)”. Такого типу завдання розвивають навички професійної компетенції майбутніх економістів, спонукають їх до пошуку додаткової інформації в Інтернеті, бібліотеці, розширюють їх словник іншомовних слів професійної лексики, розвивають навички володіння граматику мови та діловою англійською.

Отже, кейс-технологію, як універсальний засіб розвитку творчих здібностей студентів можна сміливо застосовувати при організації та плануванні навчальної підготовки майбутніх менеджерів, і він також буде сприяти розвитку самостійності в навчанні; кейс-завдання у такому випадку повинні бути науково обґрунтованими, професійно цікавими, носити індивідуальний характер (бути складними, простими), спонукати студентів до пошуку додаткових джерел інформації, мати міжпредметні зв'язки.

Розробка такого роду завдань і є подальшим напрямком нашої науково-методичної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Merry, Robert W. Preparation to teach a case// The Case Method at the Harvard Business School. – (ed.) McNair, M.P. with A.C.Hersum. – New York: McGraw-Hill, 1954.
3. Козаков В. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение: Учебное пособие. – К., 1990. – 247 с.
4. <http://www.fao.org/docrep>.

УДК 371.26

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ УЧНІВ

Марчук С.С., викладач

Луцький педагогічний коледж

У статті здійснено науковий аналіз базових понять і категорій педагогічного контролю і оцінювання навчальної успішності. Розглянуто дидактичні особливості процесу навчального оцінювання сучасних школярів.

Ключові слова: контроль, перевірка, оцінювання, оцінка успішності, діагностика результатів навчання, система оцінювання.

Марчук С.С. НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КОНТРОЛЯ И ОЦЕНИВАНИЯ УЧЕБНОЙ УСПЕВАЕМОСТИ УЧЕНИКОВ / Луцкий педагогический колледж, Украина.

В статье осуществлен научный анализ базовых понятий и категорий педагогического контроля и оценивания учебной успеваемости. Рассмотрены дидактические особенности процесса учебного оценивания современных школьников.

Ключевые слова: контроль, проверка, оценивание, оценка успеваемости, диагностика результатов учебы, система оценивания.

Marchuk S.S. THE SCIENTIFIC-THEORETICAL ASPECTS OF CONTROL AND EVALUATION OF EDUCATIONAL PROGRESS OF STUDENTS / Lutsk Pedagogical College, Ukraine.

The scientific analysis of base concepts and categories of pedagogical control and evaluation of educational progress is carried out in the article. The didactics features of the process of educational evaluation of modern students are considered.